

SPRAWOZDANIA

**WIZYTA STUDYJNA W STAŁYM PRZEDSTAWICIELSTWIE RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ W STRASBURGU, EUROPEJSKIM TRYBUNALE PRAW CZŁOWIEKA
I INSTYTUCJACH RADY EUROPY
STRASBURG, 23-27 KWIETNIA 2019 R.**

Laureaci Jubileuszowego Konkursu „25 lat Rzeczypospolitej Polskiej w systemie Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”: Hubert Górka (I miejsce), Dominika Kuźma (II miejsce) i Julita Kowalska (III miejsce) wraz z wykładowcą, adw. dr. Robertem Tabaszewskim w dniach 23-27 kwietnia 2019 r. odbyli wizytę studyjną w Radzie Europy i Stałym Przedstawicielstwie Rzeczypospolitej Polskiej w Strasburgu. Wizyta w Instytucjach Rady Europy: Europejskim Trybunale Praw Człowieka, Zgromadzeniu Parlamentarnym i Komitecie Ministrów Rady Europy, stanowiła realizację nagrody przewidzianej dla zwycięzcy i laureatów II oraz III miejsca konkursu zorganizowanego przez Katedrę Praw Człowieka (Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II) we współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych.

Wizyta studyjna rozpoczęła się od udziału w rozprawie przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w sprawie *M.N. i inni przeciwko Belgii* (skarga nr 3599/18). Rozpatrywane zagadnienie dotyczyło kwestii odmowy wydania wiz skarżącym (obywatelom Syrii), o których wydanie – ze względów humanitarnych – wnosili do Belgijskiego Biura ds. Cudzoziemców (OE) z Konsulatu Królestwa Belgii w Bejrucie. Rada Odwoławcza ds. Cudzoziemców (CCE), działając w trybie nadzwyczajnym, zarządziła wstrzymanie wykonania decyzji Urzędu ds. Cudzoziemców. Stwierdzono, że biorąc pod uwagę sytuację polityczną i stan bezpieczeństwa w Aleppo, istnieje poważne ryzyko naruszenia art. 3 konwencji¹. Rada Odwoławcza ds. Cudzoziemców poinstruowała państwo o konieczności podjęcia nowych decyzji w ciągu 48 godzin. Biuro ds. Cudzoziemców wydało następnie dwie nowe decyzje oddalające wnioski, których wykonanie zostało ponownie zawieszone przez

¹ Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2, Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284.

Radę Odwoławczą ds. Cudzoziemców. Skarżący złożyli wnioski o kontrolę sądową tych decyzji, ale zostały one oddalone.

Z uwagi na fakt, że władze belgijskie odmówiły wykonania decyzji Rady Odwoławczej ds. Cudzoziemców (CCE), skarżący wnieśli powództwo do francuskojęzycznego brukselskiego sądu I instancji, który nakazał państwu wykonanie tej decyzji, z zastrzeżeniem kary za jej niewykonanie. Postanowienie zostało podtrzymane przez Sąd Apelacyjny w Brukseli wyrokiem z dnia 7 grudnia 2016 r. Jednakże dnia 30 czerwca 2017 r. Sąd Apelacyjny uznał, że wyrok z dnia 7 grudnia 2016 r. nie ma już zastosowania.

Powyższy stan faktyczny był przyczyną wniesienia skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W skardze podniesiono zarzut naruszenia kilku uregulowań konwencji: art. 1 (zobowiązanie do przestrzegania praw człowieka), art. 3 (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), art. 6 § 1 (prawo do rzetelnego procesu) i art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego). Niebagatelne znaczenie niniejszej sprawy potwierdza fakt, że Izba, której przydzielono sprawę, zrzekła się jurysdykcji na rzecz Wielkiej Izby, przed którą doszło do wysłuchania. Ponadto, do interwencji w postępowaniu przed Trybunałem zostało dopuszczonych kilka państw: Austria, Dania, Chorwacja, Francja, Niemcy, Łotwa, Czechy, Słowacja, Holandia i Zjednoczone Królestwo oraz kilka krajowych i międzynarodowych organizacji pozarządowych: Liga Praw Człowieka (LDH), Międzynarodowa Federacja Lig Praw Człowieka (FIDH), Centrum Doradztwa Praw Indywidualnych w Europie (Centrum AIRE), Europejska Rada ds. Uchodźców i Wygnańców (ECRE), Międzynarodowa Komisja Prawników, Holenderska Rada ds. Uchodźców oraz Rada Adwokacka Francuskojęzycznych i Niemieckojęzycznych Prawników Belgii (OBFG). W postępowaniu przed Trybunałem wysłuchano argumenty przedstawicieli stron. Uczestnicy postępowania odpowiadali również na pytania zadawane przez sędziów, wśród których zasiadał również sędzia prof. dr hab. Krzysztof Wojtyczek.

Laureaci konkursu wraz z opiekunem odbyli ponadto cykl spotkań poświęconych merytorycznym zagadnieniom związanym z funkcjonowaniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz pozostałych instytucji Rady Europy. Pierwsze z nich dotyczyło wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które prowadziła D. Lilovska (Dyrektor Sekcji I, Departament Wykonywania Wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Dyrekcja Generalna I ds. Praw Człowieka i Praworządności, Sekretariat Rady Europy). Następnie M. Bach-Fletcher z Kancelarii Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przedstawiła problematykę organizacji i zakresu zadań Polskiej Sekcji w Kancelarii Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,

a także zaprezentowała ostatnie najciekawsze orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Przedmiotem kolejnego spotkania było zagadnienie działalności monitoringowej Europejskiego Komitetu ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT), podczas którego D. Zukauskienė z Sekretariatu CPT, (Dyrekcja Generalna I ds. Praw Człowieka i Praworządności, Sekretariat Rady Europy) omówiła bieżące sprawy, którymi zajmuje się Komitet CPT.

Uczestnicy wyjazdu wzięli udział także w spotkaniu, które poprowadziła D. Wiśniewska-Cazals z Dyrekcji Generalnej Praw Człowieka i Rządów Prawa (Wydział ds. Procesu Turyńskiego – Współpracy i Działalności Międzyrządowej) na temat zagadnienia Europejskiej Karty Społecznej w pracach Rady Europy. Tematem zaś ostatniego spotkania była rola Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w odniesieniu do tematyki praw człowieka i konwencji tematycznej. Powyższe zagadnienie wyczerpująco przedstawiła A. Szklanna (Sekretariat Zgromadzenia Parlamentarnego RE, Komisja do Spraw Prawnych i Praw Człowieka).

Wskazane tematy były przedmiotem wielu dyskusji, które pozwoliły poznać praktyczne aspekty pracy Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a także aktualne problemy z jakimi zmagają się Rada Europy. Możliwość rozmowy i wymiany poglądów z pracownikami, którzy na co dzień zawodowo zajmują się przedstawionymi kwestiami, niewątpliwie przyczyniła się do pełnego poznania sposobu funkcjonowania poszczególnych instytucji Rady Europy oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a także do wyjaśnienia problematycznych zagadnień, jakie powstają w Trybunale, w toku stosowania przepisów konwencji oraz Regulaminu ETPCz.

Istotnym elementem programu wizyty studyjnej było spotkanie z Ambasadorem RP dr. Januszem Stańczykiem, podczas którego poruszone zostały m.in. zagadnienia dotyczące bieżącej działalności i wyzwań stojących przed Radą Europy z perspektywy Stałego Przedstawicielstwa RP przy Radzie Europy w Strasburgu. Uczestnicy wizyty spotkali się ze szczególnym przyjęciem przez Ambasadora, jak i całe Stałe Przedstawicielstwo RP przy Radzie Europy, za co składają serdeczne podziękowania.

*Hubert Górka**

* Mgr, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; e-mail: hubert.gorka@o2.pl, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6356-2498>.

